ПРИЛОЖЕНИЕ
КЪМ КОНЦЕПЦИЯТА

ИСТОРИЧЕСКИ И СРАВНИТЕЛЕН ПРЕГЛЕД НА НОРМАТИВНАТА УРЕДБА И ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО В ОБЛАСТТА НА ЛОБИРАНЕТО В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

1. Тенденцията към регулиране на лобирането:

1.1. Институциите на ЕС си взаимодействат с широк кръг групи и организации, представляващи специфични интереси и осъществяващи лобистки дейности. Това е законна и необходима част от процеса на вземане на решения, за да се гарантира, че политиките на ЕС отразяват реалните нужди на хората.

Всички видове представители на интереси могат да предоставят на Парламента знания и специфичен експертен опит в редица икономически, социални, екологични и научни области. Те могат да играят ключова роля в откритията плуралистичен диалог, на който се основава една демократична система.

Договорът за Европейския съюз (ДЕС) предоставя рамка и има за цел да насърчава прозрачни и етични взаимоотношения между европейските институции и европейските политически лидери от една страна, и гражданското общество и представителните сдружения, от друга страна. Съгласно чл. 11 ДЕС институциите предоставят чрез подходящи средства на гражданите и представителните организации възможност да изразяват и обменят публично своите мнения във всички области на дейност на Съюза. Институциите поддържат открит, прозрачен и редовен диалог с представителните организации и гражданското общество.

Европейският парламент, Съветът на Европейския съюз и Европейската комисия разполагат със съвместен регистър за прозрачност, създаден въз основа на междуинституционално споразумение между трите институции[1].

Регистърът за прозрачност улеснява хората при получаването на информация относно дейностите по представителство на интереси пред институциите на ЕС, както и статистически данни за всички регистрирани страни. Всички представители на интереси са приканени да се регистрират доброволно, ако извършват дейности, целящи пряко или непряко оказване на влияние върху изготвянето на политики, изпълнението на политиките и вземането на решения в институциите на ЕС. Всяка институция обаче разполага с правила за укрепване на рамката, като прави регистрацията предварително условие за извършване на определени дейности по представителство на интереси. Освен това всички регистрирани лица трябва да спазват кодекса за поведение за вписаните в регистъра за прозрачност субекти. Само регистрирани представители на интереси могат да бъдат публично изслушвани в комисиите и да подкрепят и участват в дейностите на групите и неформалните обединения на членове на Европейския парламент.

В Междуинституционалното споразумение относно задължителен регистър за прозрачност с придружаващата го политическа декларация се посочва кои са включените дейности за представителство на интереси или лобиране, видът информация, която се очаква да се предоставят регистрираните субекти, кодекс за поведение на регистрираните субекти и процедура за подаване на жалби във връзка с регистрирани организации.

[1] Междуинституционалното споразумение от 20 май 2021 г. между Европейският парламент, Съветът на Европейския съюз и Европейската комисия за задължителен регистър за прозрачност

Регистърът за прозрачност се управлява съвместно от Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия. Генералните секретари на трите институции управляват изпълнението на споразумението чрез управителен съвет, а всекидневните дейности на регистъра се управляват от съвместен секретариат, съставен от длъжностни лица от всяка от трите институции.

1.2. Регулация в държавите-членки на ЕС:

Всяка държава членка може да определи подходящия законодателен подход за регулиране на лобистките дейности в светлината на специфичен национален контекст и обстоятелства[2].

Законодателните подходи на „нормативно регулиране“ включват законови правила, които са задължителни за лобистите и, според случая, за длъжностните лица, които имат контакт с тях. Такива системи включват санкции в случай на нарушение на установените правила. Санкциите могат да имат административен или наказателен характер и да варират от предупреждения до глоби и в някои случаи до лишаване от свобода.

Подходите, които включват „саморегулация“, позволяват на лобистите сами да приемат правила за поведение и да предвиждат санкции за нарушения. Кодекси за поведение, приети от асоциации на професионални лобисти, са типична характеристика на политическите системи, които не са избрали регулаторна схема. Санкциите за нарушение на правилата на кодексите на поведение имат по-лек характер от тези на нормативна схема, като включват ограничения в професионалната практика или отстраняване от професионалната асоциация.

На практика в повечето държави има комбинация от двата вида регулационни подходи с различно съотношение на нормативни и факултативни разпоредби. Дори схемите с високо регулаторно съдържание обикновено включват някои доброволни компоненти. Това разнообразие се илюстрира от различни национални схеми, както може да се види в следните примери:

1.2.1. В Германия, от една страна, съществува регулаторна схема за лобистки дейности към федералния парламент. От друга страна, професионалните асоциации са въвели доброволни кодекси за поведение на лобисти на национално ниво. Германската асоциация на политическите консултанти (*Deutsche Gesellschaft Politikberatung*) счита, че лобирането е съществена част от взаимодействието между гражданите и правителството и че то трябва да бъде отворено и прозрачно. Съответно, тя изисква всички свои членове да се присъединят към нейния кодекс за поведение. Германският Бундестаг поддържа доброволен регистър на сдруженията (система на „меко регулиране“), които лобират в германския парламент и федералното правителство. Регистърът се публикува всяка година във Федералния вестник.

1.2.2. Австрия разполага с правна рамка, регулираща лобистките дейности. Основните стандарти за почтеност и прозрачност са определени със закон и лобистите са задължени да включват тези стандарти в своя кодекс за поведение. Лобистите следва да се регистрират в Регистъра за лобиране и застъпничество и да разкриват информация за своите дейности, клиенти и източници на финансиране. Законът налага и ограничения върху лобистките дейности на бивши държавни служители. През 2011 г.

[2] Обяснителен Меморандум CM/2017(2017)22 от 22 март 2017 г. към Препоръка CM/Rec(2017)2 на Комитета на министрите до държавите членки относно правната уредба на лобистките дейности в контекста на публичното вземане на решения

австрийският парламент прие кодекс за поведение на лобистите. Кодексът за поведение е доброволен и има за цел да насърчи прозрачността и етичното поведение на лобистите. Австрийският закон за лобирането се прилага за различни субекти, които се занимават с лобиране и представителство на интереси пред публични органи. Законът обхваща дружества, институции и сдружения, които представляват индивидуални или колективни интереси пред публичните органи. Специализираните дружества за лобиране и вътрешните лобисти са обект на по-строги разпоредби в сравнение със самоуправляващите се органи и сдруженията на заинтересовани страни, „представляващи колективни интереси“. „Специализираните лобистки дружества“ се определят като дружества, чиято основна дейност е да извършват лобиране от името на трета страна срещу заплащане. Лобистите, наети в такива дружества, трябва да спазват всички задължения и санкции на Закона за лобирането.

Дружествата със собствени лобисти попадат в обхвата на закона, ако персоналът е ангажиран с лобистки дейности в продължение на повече от 5% от общото работно време на служителя. В обхвата попадат и „самоуправляващи се органи с представители по интереси“, представляващи професионални или други интереси на своите членове. Освен това са обхванати и групите по интереси, включително НПО със специализиран персонал. Служителите, които участват предимно в представителството на интереси, се наричат представители на интереси съгласно закона.

1.2.3. Лобизмът е предмет на нормативна регулация и в Полша. Страната разполага със Закон за лобистката дейност в законотворческия процес от 7 юли 2005 г. Законът дефинира лобирането, предвижда регистрация на професионалните лобисти и определя задълженията на публичните институции при взаимодействието им с лобистите. От тях се изисква незабавно да публикуват информация за професионални лобистки дейности, насочени към тях, и да докладват лобистки действия от нерегистрирани лица. Министърът на държавната администрация налага глоби за нерегистрирана лобистка дейност. Кабинетът на министър-председателя и министерствата също имат приети наредби за отношенията с лицата, извършващи професионална лобистка дейност. Те предвиждат по-специално създаването на вътрешни звена, отговорни за регистрацията и координиране на контактите с лобисти.

1.2.4. Латвия има Закон за лобирането, който е приет на 23 ноември 2017 г. Законът урежда всички правила за лобиране, включително необходимостта от приемането на кодекси на поведение и тяхното съдържание. Законът изисква от лобистите да се регистрират и да оповестяват информация за своите клиенти, въпросите, по които лобират, и сумите, изразходвани за лобиране.

1.2.5. През 1996 г. Словения прави опит за регулиране на лобизма, като проект на Закон за лобизма е внесен в Народното събрание през същата година. Предложеният законопроект цели най-вече да регулира влиянието на гражданското общество върху обществените въпроси, като въвежда ново ниво на прозрачност и предсказуемост в процесите, които вече се случват в реалния живот. Предложеният закон се фокусира върху лобирането на служители на изпълнителната и законодателната власт. Законопроектът е внесен в Парламента по законодателна процедура през 1999 г. за първи път, през 2002 г. за втори път, процедурата приключва през 2004 г., като законът не е приет.

През 2010 г. е приет Закон за интегритет и превенция на корупцията (IPCA) (изменен през 2011 г. и 2020 г.). Лобирането е уредено в глава VIII (членове 56-74). Главата е допълнително разделена на подглави: Лобиране, Лобистки сдружения, Регистрация на лобисти, Задължения за докладване от страна на лобистите, Предоставяне на информация, Забрани. На регистрирането на данни за лобиране е

посветен чл. 76 с информация за регистъра на лобистите и списък на отчетените лобистки контакти.

1.2.6. От 2001 г. в Литва съществува задължителен лобистки регистър, който задължава представителите на интереси да се регистрират. На 1 януари 2002 г. е приет Закон за лобистката дейност, който изисква от лобистите да се регистрират и да оповестяват информация за своите клиенти, въпросите, по които лобират, и сумите, изразходвани за лобиране. Все още няма официално изискване литовските парламентаристи да декларират срещи с представители на интереси, но през 2018 г. 75 от 141 членове на парламента доброволно са декларирали общо 676 такива срещи. Има предложения подобни декларации да станат задължителни.

1.2.7. На 8 ноември 2016 г. във Франция е приет Закон за лобирането, който предвижда създаването на задължителен национален регистър на лобистите, придружен с кодекс за поведение. Законът се прилага за всички организации, които извършват лобистка дейност, като от приложното поле са изключени публичните органи. В обхвата на закона са включени чуждестранни организации и всички физически лица, които получават възнаграждение за дейности по представителство на интереси. Регистърът се администрира от Висшия орган за прозрачност на публичния живот (Haute Autorité pour la Transparence de la Vie Publique).

1.2.8. През юли 2018 г. Белгийският парламент прие предложение за създаване на задължителен лобистки регистър. Лицата, представляващи определени организации и участващи в дейности, целящи пряко или непряко да повлияят на разработването или прилагането на политики или на процесите на вземане на решения в Камарата, са длъжни да се впишат в него. В друго предложение, което все още е в процес на разглеждане, се предлага допълнително изменение на процедурния правилник на Камарата, за да се гарантира, че във всеки законопроект се споменават всички лица, които са участвали в подготовката на законопроекта, включително служители, държавни служители, лица, които са предоставили правни и други професионални съвети, и лица, представляващи организации или интереси на организации.

1.2.9. През есента на 2018 г. председателят на Финландския парламент обявява планове за създаване на лобистки регистър. Направени са проучвания, сравняващи различни лобистки регистри, за да може правителството да разработи система, която да работи добре за Финландия. От 1 септември 2019 г. Финландия има Закон за лобирането, който изисква от лобистите да се регистрират и да оповестяват информация за своите клиенти, въпросите, по които лобират, и сумите, изразходвани за лобиране. През м. февруари 2023 г. е приет Закон за регистъра за прозрачност на Финландия. Концепцията в закона на Финландия цели прозрачност на частното финансиране на промените в нормативните актове и политиките на национално ниво.

1.2.10. В Испания на 10 декември 2013 г. е приет Закон за прозрачността, достъпа до обществена информация и доброто управление. Законът изисква от лобистите да се регистрират и да оповестяват информация за своите клиенти, въпросите, по които лобират, и сумите, изразходвани за лобиране.

През 2022 г. е публикуван проект на Закон за прозрачност и почтеност в дейността на заинтересованите страни, чието приемане предстои. Целта на законопроекта е да регулира, в рамките на общата държавна администрация и нейния публичен сектор, отношенията между групите по интереси и лицата, заемащи длъжности, които могат да получат влияние, за да се гарантира прозрачност при вземането на публични решения и предотвратяване на ситуации на конфликт на интереси. Предвидено е създаването на Регистър за заинтересованите страни и кодекс на поведение.

1.2.11. Ирландия има Закон за регулиране на лобирането, който е приет на 1 септември 2015 г., а през 2019 г. - Кодекс за поведение на лобистите. Законът изисква от

лобистите да се регистрират и да оповестяват информация за своите клиенти, въпросите, по които лобират, и сумите, изразходвани за лобиране. Лобистите са длъжни да се вписват в публичен регистър и да оповестяват всички лобистки дейности. Правилата обхващат всички срещи с високопоставени държавни служители, както и писма и имейли предназначени да повлияят на политиката.

1.2.12. През 2022 г. в Малта е приет Закон за регулиране на лобирането.

Законът за стандартите в обществения живот регулира функциите на комисаря по стандартите в обществения живот, включително отговорността да определя дейностите, които следва да се считат за лобистки, да издава насоки за тези дейности и да прави препоръки, които счита за подходящи по отношение на регулирането на тези дейности. Целта е да се повиши прозрачността и да се подобрят стандартите на управление в Малта. Законът дефинира лобирането като всяка „релевантна комуникация“ по „релевантни въпроси“ към „определени държавни служители“. Лица и органи, които се занимават с лобиране, са задължени да се впишат в регистър на лобистите, който ще се поддържа от комисаря по стандартите в обществения живот. Те следва редовно да подават декларации за своите лобистки дейности. Всички лобисти, дори и тези, които не са задължени да се регистрират, се ръководят от кодекс за поведение. Министрите, парламентарните секретари, ръководителите и заместник-ръководителите на техните секретариати следва да регистрират всички съответни съобщения (включително срещи) в регистър за прозрачност, който е свободно достъпен. Освен това за министрите, парламентарните секретари и някои други определени държавни служители е налице забрана да действат като лобисти за определен период от време след прекратяване на мандата им. Определен е министър, който да отговаря за приложението на закона. Изпълнението на някои ключови разпоредби на закона обаче са възложени на комисаря по стандартите в обществения живот.

Комисарят по стандартите в обществения живот разследва нарушения на етичните стандарти от страна на министри, членове на парламента и лица, ползващи се с доверие, и допринася за подобряване на стандартите на поведение в обществения живот. Комисарят по стандартите в обществения живот се назначава от президента на Малта въз основа на резолюция на Парламента, която трябва да бъде подкрепена от най-малко две трети от всички членове на Парламента.

1.3. Регулация в държави извън ЕС:

1.3.1. В Обединеното кралство се наблюдава комбинация от нормативни разпоредби, регулиращи лобизма, и саморегулиране. Съществуват три саморегулиращи се органа за специалисти по обществени отношения - Асоциацията на професионалните политически консултанти (APPC), Асоциацията на консултантите за връзки с обществеността (PRCA) и Институтът за връзки с обществеността на Обединеното кралство (The Chartered Institute of Public Relations, UK) - които включват консултации, търговски асоциации, вътрешни връзки с обществеността и екипи за връзки с обществеността и отделни лобисти. През 2014 г. парламентът прие Закона за прозрачност на лобирането, непартийните кампании и администрацията на профсъюзите, който изисква законова регистрация на професионалните лобисти. Регистърът на лобистите в Обединеното кралство (UKLR) е регистър на индивидуалните лобисти и организациите, които участват в лобирането.

1.3.2. В Съединените американски щати лобирането е регулирано чрез Закона за разкриване на лобизма от 1995 г., изменен със Закона за честното лидерство и открито управление от 2007 г. Законът за разкриване на лобистка дейност определя като лобист всяко лице, което получава възнаграждение от клиент за услуги, включващи повече от един лобистки контакт (в насоките се обяснява, че това означава повече от една

"комуникация", при която има опит за оказване на влияние), освен ако лобистките дейности на лицето представляват по-малко от 20 % от времето му за период от три месеца. Всички лобисти, чиито разходи за лобиране надхвърлят или се очаква да надхвърлят определен праг (3 000 долара за тримесечен период), са длъжни да се регистрират, след като са имали лобистки контакт с висши членове на законодателната или изпълнителната власт на федералното правителство или с длъжностни лица от определен ранг. Групите, които извършват лобистка дейност от свое име, също трябва да се регистрират.

Сравнителният преглед показва, че държавите членки следват различни подходи при регулирането на лобирането чрез средствата на публичното право. Единият подход е да има специфично законодателство за лобиране, като например закон за лобирането. Вторият подход е за регулиране на материята в различни нормативни актове.

2. Дефиниции:

Няма общоприето определение за лобиране. Franck R. Baumgartner и Beth L. Leech посочват, че „думата лобиране рядко се използва два пъти по същия начин от тези, които изучават темата“[3]. Те определят лобирането като „усилие да се повлияе на политическия процес“, докато A.J. Nownes заявява, че „лобирането е усилие, предназначено да повлияе на това, което прави правителството“.[4]

Прозрачността е оповестяването и последващата достъпност на съответните правителствени данни и информация, а когато се прилага към лобирането, е инструмент, който позволява публичен контрол върху процеса на вземане на решения в публичния сектор. Ето защо политиките и мерките относно лобирането следва да "осигуряват адекватна степен на прозрачност, за да се гарантира, че държавните служители, гражданите и предприятията могат да получат достатъчно информация за лобистките дейности". Има няколко начина, по които може да се постигне прозрачност: първо, чрез ясно дефиниране на понятията "лобиране" и "лобист", и второ, чрез прилагане на "съгласуван спектър от стратегии и механизми", за да се гарантира спазването на мерките за прозрачност.[5]

Ясното дефиниране на понятията "лобиране" и "лобист" е от решаващо значение за осигуряване на ефективно регулиране на лобирането. Въпреки че определенията следва да бъдат съобразени с конкретния контекст, както "лобирането", така и "лобистите" следва да бъдат дефинирани стабилно, изчерпателно и достатъчно ясно, за да се избегне неправилно тълкуване и да се предотвратят пропуски. Опитът от други държави показва, че осигуряването на ефективни дефиниции продължава да бъде предизвикателство, по-специално защото тези, които се стремят да повлияят на процеса на изработване на политики, не са непременно "де факто" лобисти.

За да се отговори на това предизвикателство, при създаването на регулация на лобирането е от основно значение да се гарантира, че определението за лобистки дейности е широкообхватно и се фокусира върху всеобхватността; с други думи, има за

---

[3] Frank R Baumgartner and Beth L. Leech, 1998. *Basic Interests: The Importance of Groups on Politics and in Political Science.* Princeton, NJ: Princeton University Press, 33.

[4] A. J. Nownes, 2006. *Total Lobbying: What Lobbyists Want (and How They Try to Get It)* Cambridge: Cambridge University Press, 5.

[5] ОИСР (2022 г.), Преглед на лобистката рамка в Малта: Препоръки за подобряване на прозрачността и почтеността при лобирането", ОИСР, Париж, https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=GOV/PGC/INT(2022)10/FINAL&docLanguage=en

цел да осигури равни условия за групите по интереси, независимо дали са стопански или нестопански субекти, които имат за цел да влияят върху публичните решения.

2.1. Възприетите подходи за дефиниране на лобирането както на европейско ниво, така и по държави показват, че понятието **„лобиране“** може да се определи като:

2.1.1. Устната или писмена комуникация с публичен служител за въздействие върху законодателството, политиката или административните решения често се фокусира върху законодателната власт на национално и поднационално ниво. Това обаче се случва и в изпълнителната власт, например, за да се повлияе на приемането на регламенти или разработването на проекти и договори. Следователно терминът публични служители включва държавни и публични служители, служители и заемащи публични длъжности в изпълнителната и законодателната власт, независимо дали са избрани или назначени.[6]

2.1.2. Насърчаване на специфични интереси чрез комуникация с държавен служител като част от структурирана и организирана акция, насочена към въздействие върху вземането на публични решения („публично вземане на решения“ означава вземане на решения в рамките на законодателната и изпълнителната власт, независимо дали на национално, регионално или местно ниво).[7]

2.1.3. Всеки пряк или косвен контакт с лица, заемащи публична длъжност, вземащи политически решения или техни представители, който се предприема от организирана група или от нейно име с цел да се повлияе върху вземането на управленски решения.[8]

2.1.4. Насърчаване на конкретни интереси чрез комуникация с държавен служител като част от структурирано и организирано действие, насочено към оказване на влияние върху вземането на публични решения.[9]

2.1.5. Три вида дейности се считат за комуникации, които могат да представляват лобистки дейности: физическа среща, независимо от контекста, в който се провежда; телефонен или видеоконферентен разговор; изпращане на писмо, електронна поща или лично съобщение чрез електронна комуникационна услуга.[10]

Много дейности могат да се считат за лобиране. Например, лобирането може да включва предлагане на съвети или презентации пред длъжностни лица, както от време на време, така и редовно; представяне на доклади на държавни служители, в които се съдържат конкретни подробности за предложена политика; осъществяване на неформални контакти с политици или държавни служители (например срещи на обяд, импровизирани посещения, телефонни обаждания); изпращане на насочени съобщения

---

[6] ОИСР, Препоръка на Съвета относно принципите за прозрачност и почтеност в лобирането, OECD/LEGAL/0379

[7] Препоръка CM/Rec(2017)2 на Комитета на министрите до държавите членки относно правната уредба на лобистките дейности в контекста на публичното вземане на решения.

[8] Доклада на Асоциация „Прозрачност без граници“ от 2014 г. Тази дефиниция до голяма степен се позовава на Lobbying Guidelines - Sunlight Foundation (http://sunlightfoundation.com/blog/2013/12/03/announcing-sunlights-international lobbying-guidelines/), Проектодоклада на ОИСР за напредъка в прилагането на принципите на ОИСР за прозрачност и почтеност в лобирането (2014 г., предстоящ) и Препоръка 1908 на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа (2010) за лобирането в демократичното общество.

[9] Дефиниция от Консултативен документ „Към регулиране на лобирането в Малта“. Изчерпателна дефиниция е представена от Съвета на Европа в документ от 2017 г., в който се препоръчва лобирането да бъде регулирано със закон. В този документ терминът е дефиниран по горепосочения начин.

[10] ОИСР (2022 г.), "Преглед на лобистката рамка в Малта: Препоръки за подобряване на прозрачността и почтеността при лобирането", ОИСР, Париж, https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=GOV/PGC/INT(2022)10/FINAL &docLanguage=en, стр. 19

чрез социалните медии или изпращане по друг начин на поискана или непоискана информация или документи; участие в публични (открити) или ограничени (закрити) консултации; участие в официални консултации чрез институционализирани канали; участие в изслушвания, например в парламентарни комисии; участие в делегация или конференция.

2.2. Възприетите подходи за дефиниране на лицата, осъществяващи лобистка дейност както на европейско ниво, така и по държави, показват, че понятието **„лобист“** може да се определи като:

2.2.1. „Лобист“ означава всяко физическо или юридическо лице, което участва в лобиране[11].

2.2.2. За лица, осъществяващи лобистка дейност се считат не само професионалните лобисти, но и представители на частния сектор (лобисти „на щат“), консултанти, представители на граждански организации, корпорации, браншови/професионални сдружения, профсъюзи, тинк-танкове, правни кантори, организации на вероизповеданията и представители на академичните среди, които извършват такава дейност. Регулирането на лобистката дейност следва да обхване всички, които лобират професионално.[12]

2.2.3. Идентифицирането на лобистките дейности е до голяма степен определящ фактор за това кой се счита за лобист. Поради това терминът "лобист" може да бъде разбиран като означаващ всяко лице или орган, който се занимава с лобиране с цел да повлияе на публичните решения относно политиката и действията.[13]

2.2.4. Всеки организиран и структуриран контакт с длъжностни лица с цел оказване на влияние по смисъла на § 1, ал. 1 в интерес на принципала; (§ 1 (1) Лобистките дружества, дружествата, наемащи корпоративни лобисти, лобистите и корпоративните лобисти могат да извършват лобистка дейност само от датата на уведомяване за вписване в Регистъра на лобистите и застъпниците и през периода на регистрация).[14]

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ, ДОСТЪПНА В ИНТЕРНЕТ ПО РАЗГЛЕЖДАНАТА ТЕМА:

1. **Заглавие: Светлина върху лобистката дейност в България**
http://lll.transparency.bg/%D0%B8%D0%B7%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F/

Текстът представлява доклад по темата.

Констатира се, че лобирането в България е до голяма степен нерегулирано, а съществена част от влиянието, оказвано от различни групови интереси, протича при

[11] Препоръка CM/Rec(2017)2 на Комитета на министрите до държавите членки относно правната уредба на лобистките дейности в контекста на публичното вземане на решения

[12] Вж. Регионалния Policy paper на Transparency International (2012), „Лобирането в Европейския съюз: подравняване на терена“, достъпен на адрес: http://www.transparency.de/fileadmin/pdfs/Themen/Politik/ENIS_Regional_Policy_Paper_Lobbying.pdf

[13] Консултативен документ „Към регулиране на лобирането в Малта“.

[14] Федерален закон за осигуряване на прозрачност при упражняването на политически и икономически интереси (Закон за прозрачност на лобирането и представителството на интереси - LobbyG) StF: BGBl. I № 64/2012 (NR: GP XXIV RV 1465 AB 1832 стр. 163. BR: 8747 AB 8749 стр. 810.)

закрити врати и извън обсега на публичния контрол. Това е част от основните изводи, посочени в най-новото изследване на Асоциация „Прозрачност без граници“, българското представителство на международната коалиция за борба с корупцията Transparency International.

2. **Заглавие: Анатомия на лобизма**
https://media-journal.info/?p=item&aid=372

Текстът представя изследване по темата.

Една от най-кратките формулировки на лобизма би изглеждала така: лобизмът е равен на PR плюс право. Лобизмът е технология за натиск чрез публична убеждаваща комуникация и други законни средства, насочен към решаващ орган или личност, с цел законосъобразна промяна в правната сфера на лице (лица), осъществявана в индивидуален и в обществен интерес.

3. **Заглавие: Лобистки групи и прозрачност**
https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/bg/transparency/lobby-groups

Текстът представлява доклад по темата.

Европейският парламент е поел ангажимент да насърчава прозрачността и етиката по отношение на лобистките дейности. Заедно със Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия той използва общ регистър за прозрачност за надзор на дейностите на представителите на интереси. Членовете на ЕП също така публикуват информация за своите контакти с лобистки групи.

4. **Заглавие: Лобистка дейност и лобиране в Европейския съюз**
http://www.aksyst.com:8081/AgoraOpac/Uploads/Lobirane_ES_VA.pdf

Анализ от доц. Веселин Акиванов

5. **Заглавие: Лобиране и лобистки практики**
https://epi-bg.org/images/Books/lobirane.i.lob.praktiki-ALL.pdf

Книга. Институт за икономическа политика

6. **Заглавие: Лобирането в България интереси, влияние, политика**
https://wp.flgr.bg/wp-content/uploads/2016/05/Full_text_LLL_National_Report_Bulgaria.BG_.pdf

Доклад на Асоциация „Прозрачност без граници”